Irina Simola
irina.simola@etl.fi
puh. 050 338 0286

LAUSUNTO

7.3.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asiantuntijakutsu eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kokoukseen 9.3.2018.

Elintarviketeollisuusliitto ry:n lausunto Kiertotalouspaketti 2018 -asiaan (E 5/2018 vp)

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Valtioneuvoston selvitykseen Kiertotalouspaketti 2018 -asiakokonaisuudesta ja haluaa tuoda esiin seuraavaa.

Komission laajaan, vuonna 2015 julkistettuun kiertotalouspakettiin, kuuluva kiertotalouden minipaketti kattaa kolme osaa: EU:n muovistrategian, kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädäntöjen rajapintatarkastelun sekä kiertotalouden seurantakehikon. ETL keskittyy lausunnossaan EU:n muovistrategiaan.

Kansainvälinen yhteistyö avainasemassa merten roskaantumisen hallitsemiseksi

ETL pitää Suomen kantaan kirjattuja tavoitteita muovijätteen ja -roskan aiheuttamien ongelmien hillinnästä, muovien uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostamisesta sekä paremmasta tuotesuunnittelusta tärkeinä. Merten roskaantumiskysymys on maailmanlaajuinen ympäristöongelma ja Suomen kannassa voisi tuoda esille, että EU:n tulisi olla aloitteellinen edistämään kansainvälistä yhteistyötä roskaantumisen hallitsemiseksi.

Merten roskaantuminen ilmiönä on ennen kaikkea seurausta ei-toivotusta ja sääntelyn vastaisesta toiminnasta. Etenkään EU-alueella kyse ei ole lainsäädännön puutteista, vaan ennemminkin tarpeesta tehostaa olemassa olevan lainsäädännön noudattamisen valvontaa sekä tarpeesta lisätä kuluttajien ymmärrystä roskaantumisen haitoista ja laajuudesta. Mikromuoveista, niiden lähteistä sekä hallintakeinoista puolestaan tarvitaan vielä lisää tutkimustietoa, jotta tarkoituksenmukaisimmat keinot mikromuoveista aiheutuvien haittojen vähentämiseksi löydettäisiin.

Elintarviketeollisuudelle pakkaukset ovat välttämätön osa tuotetta ja tuoteturvallisuutta

Elintarviketeollisuus tunnistaa oman merkittävän roolinsa muovimateriaalin hyödyntäjänä. Muovi on erinomainen pakkausmateriaali elintarvikkeille ja Suomessa kierrätettävistä kuluttajapakkauksista muovisia elintarvikepakkauksia on huomattava määrä. Muoviset kuluttajapakkaukset kuuluvat muiden pakkausten ohella tuottajavastuun piiriin. Tuottajavastuulla huolehditaan pakkausjätteiden keräämisestä ja kierrätyksestä. Kaupan ja elintarviketeollisuuden yritykset kattavat yli 80 % pakkausten tuottajavastuun kustannuksista. Elintarviketeollisuuden näkökulmasta pakkaus ei ole milloinkaan turha, vaan tarkkaan harkittu ja kiinteä osa myytävää tuotetta. Pakkauksen neljä keskeistä tehtävää on hyvin tiivistetty Suomen Pakkausyhdistys ry:n Pieni Pakkausopas -julkaisuun[*)], jonka mukaan pakkaus 1) suojaa tuotetta ympäristöltä, 2) suojaa ympäristöä

*) http://www.pakkaus.com/wp-content/uploads/2018/02/Pakkausopas.pdf

tuotteelta, 3) helpottaa tuotteen käsittelyä jakeluketjussa ja kuluttajalla sekä 4) välittää tietoa tuotteesta. Esimerkiksi paljon keskustelussa esillä olleen ruokahävikin vähentämisessä pakkauksilla on merkittävä rooli. Pakkaus paitsi suojaa tuotetta pilaantumiselta, välittää tietoa kuluttajalle tuotteen säilyvyydestä ja oikeanlaisesta säilytyksestä.

Elintarviketeollisuudelle valmistettavien tuotteiden laatu ja turvallisuus ovat ensiarvoisia. Elintarvikepakkauksille on olemassa oma yksityiskohtainen lainsäädäntönsä, jonka avulla tuoteturvallisuus EU:n sisämarkkinoilla varmistetaan. Kierrätysmuovin sekä mahdollisten uusien, muovia korvaavien pakkausmateriaalien onkin täytettävä samat laatu- ja turvallisuusvaatimukset kuin aiemmin käytössä olleen materiaalin. Samoin tulee varmistaa korvaavien materiaalien kierrätys- ja keräysverkoston sopivuus olemassa olevaan keräysverkostoon. Suomessa kehitetään jatkuvasti uusia innovaatioita biopohjaisten raaka-aineiden käytön lisäämiseksi pakkaamisessa. Elintarviketeollisuus haluaa korostaa kehitystyön ja tuotesuunnittelun aikajännettä, jossa tuloksia ei saavuteta viikkojen vaan jopa vuosien kehitystyön tuloksena.

Elintarviketeollisuuden näkökulmasta on tärkeää, että elintarviketurvallisuus ja laatu, ruokahävikin vähentämistoimet sekä pyrkimykset vähentää muovin käyttöä tarkastellaan myös ympäristövaikutuksiltaan kokonaisuutena. Elintarviketeollisuus pitää valitettavana komission kiirettä valmistella kertakäyttömuoveista lainsäädäntöehdotus pikaaikataululla, jolloin on riskinä, että päädytään kokonaisuuden kannalta osaoptimointiin.

Vapaaehtoiset sitoumukset mahdollistavat sääntelyä kokonaisvaltaisemmat ratkaisut

Elintarviketeollisuus pitää hyvänä EU:n muovistrategian kirjauksia eri toimijoiden välisestä yhteistyöstä sekä toimijoiden vapaaehtoisista sitoumuksista kierrätysmuovin käytön lisäämiseksi. Toimijoiden vapaaehtoisilla sitoumuksilla on mahdollista löytää sääntelyä joustavampia, kokonaisvaltaisempia ja innovatiivisempia ratkaisuja edistää kiertotaloutta.

ETL on valmistelemassa Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumusta yhdessä Päivittäistavarakauppa ry:n, Suomen Pakkausyhdistys ry:n sekä maa- ja metsätalousministeriön, ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Elintarvikealan materiaalitehokkuuden vapaaehtoinen sitoumus edistäisi toteutuessaan materiaalitehokkuuden parantamista edelleen elintarvikealalla. Toimet voisivat koskea esimerkiksi ruokahävikin tai muiden ympäristövaikutusten vähentämistä, elintarviketuotannossa muodostuvien sivuvirtojen tehokkaampaa hyödyntämistä tai pakkausten kehitystyötä. Toimia voisi tehdä joko yritystasolla tai yhteistyössä arvoketjun muiden toimijoiden kanssa. Sitoumuksessa tärkeintä on toimijalähtöisyys, jolloin toimet voidaan suunnitella tukemaan yritysten liiketoimintaa. Vapaaehtoiset sitoumukset sekä muunlaiset perinteisestä jäykästä sääntelymallista poikkeavat kokeilut vaativat myös hallinnolta rohkeutta mahdollistaa toimijalähtöisempää toimintatapaa.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja